

*Студенички
їмник
Свєтої Саве*

Филозофски факултет у Новом Саду
Библиотека

Студенички штићик Светлој Саве

– електронска изложба –

Ауторка изложбе Дејана Бурзан

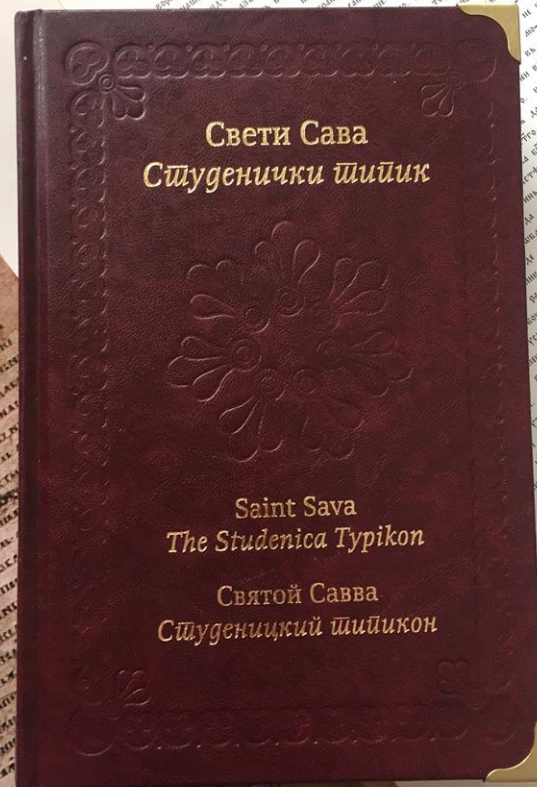

Нови Сад, 24. мај 2019. године

Дан преподобних отаца
наших Ђирила и
Методија, учитеља и
просветитеља
словенских,
обележавамо 24. маја на
нашем факултету по
петнаести пут
традиционалном
изложбом

Уџознај једну књију.

Овом електронском
изложбом представљамо
капитално тројезично
издање.

Студенички типик / свети Сава ; [уредници
Маја Анђелковић, Тихон Ракићевић ;
преводиоци са српскословенског на српски
Маја Анђелковић, са српског на енглески
Јасмина Теодоровић, са српског на руски
Светлана Луганска] = The Studenica Typikon
= Студеницкий типикон. - Студеница :
Манастир Студеница, 2018. - 539 стр. : факс. ;
25 cm
ISBN 978-86-87345-18-8

Свети Сава
Студенички тийик

Saint Sava
The Studenica Turikon

Святой Савва
Студеницкий тийикон

Библиотека
Филозофског факултета
у Новом САДУ.
у Манастиру Студеници
9. септембра 2018. године

Архим. Тихон

ИГУМАН МАНАСТИРА СТУДЕНИЦЕ
АРХИМАНДИТ ТИХОН (РАКИЋЕВИЋ)

Манастир Студеница, 2018.

Библиотека
Филозофског
факултета је ову
изузетну монографију,
која представља
велики и важан
издавачки подухват,
добила на дар од
игумана манастира
Студенице.

Пред нама је нови превод *Студеничког типика* не само на савремени српски, него и на руски и енглески језик. Припремљен је поводом обележавања јубилеја – осам векова аутокефалности Српске православне цркве.

Шта је шшиик ?

„Зборник у коме се излаже редослед и начин вршења црквених служби. Састављен је из три дела. У првом делу се излажу општа упутства о поретку богослужења у току године, о молитвеном расположењу, о животу и владању монаха. Други део излаже богослужење у све дане црквене године и у време посног и цветног триода. У трећем делу се предвиђају такозване измењиве песме читаве године, које се исписују или штампају.”

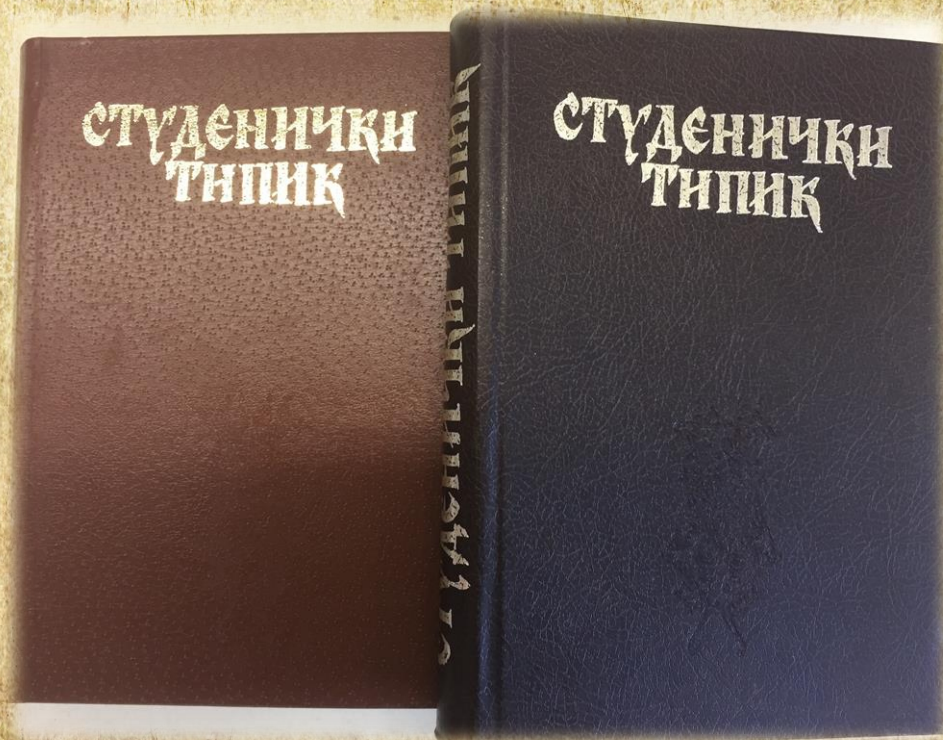
(Азбучник / Ђ. Трифуновић)

Студенички
типик је једно од
најважнијих
сведочанстава о
односу црквене и
световне власти у
немањићкој
Србији.

Студенички типик је
у целости до сада
издат три пута:
1884. године уз
Хиландарски типик,
затим 1928, док је
1994. године издат у
преводу Томислава
Јовановића са
изузетним поговором
преводиоца.
Фототипско издање уз
критичке напомене у
поговору Надежде Р.
Синдик објављено је
1992. године.

На крају издања налази
се Фототипско издање
Студеничкој типика —
први пут урађено у
пуном колору и високој
резолуцији.

САДРЖАЈ
CONTENTS
СОДЕРЖАНИЕ

О овом издању 7
About this edition 8
Об этом издании 9

Свети Сава *СТУДЕНИЧКИ ТИПИК*

Маја Анђелковић: *Студенички типик* Светог Саве 13
СТУДЕНИЧКИ ТИПИК 25
Житије Светог Симеона 27
Образник Светога Саве Српског 53

Saint Sava *THE STUDENICA TYPIKON*

Maја Anđelković: *The Studenica Typikon* by Saint Sava 107
THE STUDENICA TYPIKON
The Life of Saint Simeon 121
Monastery Order by Saint Sava of Serbia 147

Свети Сава *СТУДЕНИЦКИЙ ТИПИКОН*

Майя Анђелкович: *Студеницкий типикон* Святого Саввы 207
СТУДЕНИЦКИЙ ТИПИКОН
Житие Святого Симеона 221
Устав Святого Саввы Сербского 247

Скраћенице / Abbreviations / Сокращения 297

Регистар библијских, богослужбених и светоотачких навода
и упоредних места / Index of biblical, liturgical and church
fathers quotations and comparative segments/ Регистр
библейских, богослужбених и святоотеческих цитат и
сравнительных мест 303

О наслеђу светог манастира овог, преподобним оцем нашим и ктитором, господином Симеоном, и о житију његовом какво би пред Богом и људима

Оче, благослови!

Наш свети манастир овај, као што знате, као пусто место беше, ловишта зверова беху. Дошавши, пак, у лов, господину нашем и самодршцу, царствујућем све Српске земље,¹ Стефану Немањи, довећи овде, изволи се њему у пустом овом месту да сагради манастир овај, | на покој и на умножење монашког чина. Јер овог триблаженог, уистину господина нам и оца, да знано буде свима нама а и другима, како Бог творећи набоље људима, не желећи људске пропасти, постави овог самодржавнога господина, нареченога Стефана Немању, царствовати свом Српском земљом. И обновивши очеву дедовину, и боље је утврдивши Божијом помоћу и својом мудрошћу датом му од Бога², и подиже пропалу своју дедовину, и придоби од Поморске | земље Зету са градовима, а од Рабна – Пилота оба, а од Грчке земље – Патково, Хвосно цело, и Подримље, Костри, Дршковину, Ситницу, Лаб,

79б

80а

1 Царствуюћи у значењу владар; царствоваши у значењу владати. Употребљена титула самодршца одражавала је његову самосталну власт над својом територијом.

2 Упоређи: Пр 8: 14–16; Пр 9: 1; Прем 6: 1–11; 7: 7–22; 8: 2–21.

У уводној студији
Студеничкој титлици
Светој Саве преводилац
 Маја Анђелковић даје
 убедљиве аргументе као
 доказ да је место *Житија*
Светој Симеона било
 испред *Титлици*, односно да
 је то уводно, *Прво слово*
Студеничкој титлици.
Житије Светој Симеона
 важи за најуспелију
 књижевну творевину
 српског средњег века.

Проф. др Маја Анђелковић, преводилац и уредник *Студеничког штићика Светога Саве* била је гост Радија Светигоре и говорила о овом новом издању.

[Разговор са проф. Мајом Анђелковић](#)

[illegible]

Нови превод рађен је искључиво на основу увида у
Аверкијев рукописни текст, једини сачувани препис
Тийика из 1619.

У новом преводу
прецизно су означени
Савини текстови који
се односе на
конкретне делове
Светој Писма, или на
текстове
богослужбених и
светоотачких књига.

ти.¹⁰² Да, овога ради изволите и сами у себи расуђивати смирујући се, противословија не дајући.

О поуци игумана братији, и о исповедању

Глава 17

Саветујем, пак, свима, братијо, када вам се постави игуман, пожурите се да му душа ваших каже покрете све, и помисли вабав у себи и приношење утиснуо.¹⁰³ А не говоримо помисли које сађују, јер није могуће да ви као људи никада и не помислите нешто лукаво, и не дајете добро одлагањем, што не треба да буде, већ са вољом сваком и са журбом к томе притеците, да бисмо једно били сви, исто мудрујући, исто помишљајући, које један исти пастир напаса и води, и као нека златна верига једни за друге везани, један другог држите се,¹⁰⁴ *и у једно саудите се тело, под једном главом,¹⁰⁵ *по | божастеном Павлу, неимарством духа.¹⁰⁶

Ако ли буде ко непокоран, непомирљив и непопустљив, по својој чинећи вољи, а не исповедајући се игуману или општем оцу, како навише писасмо, већ он другог себи, а не овог, одређује оца

102 Ово може да буде алузија на више библијских места. Псалом 78 (77), у своја 72 стиха, набраја разна одрицања од Бога која је чинио старозаветни израелски народ, као и изливе гнева Божијег који су га због тога сналазили.

103 Од звездице доведе, вероватно да није адекватно преведен текст *Еверјиндској шийику* са грчког, што је довело до нејасноћа. Поред синтаксичких нејасноћа, могуће је да је и лексика погрешна, те да није реч о приношењу него о расположењу. Исти проблем постоји и у *Хиландарском шийику*. Уп. Јагић 1898: 35, 36.

104 На страни 40б, у правцу реда бр. 18, пише *овде* (ѡа), старогрчки облик за словенско *овде* (зде) као писарева ознака на који део текста треба обратити пажњу; краћи вид напомене *легдај овде* (зри зде); није ознака за другог писара.

105 Од звездице доведе, према: Еф 4: 15–16.

106 Од звездице доведе, према: Еф 2: 20–22.

РЕГИСТАР БИБЛИЈСКИХ, БОГОСЛУЖБЕНИХ И
СВЕТООТАЧКИХ НАВОДА И УПОРЕДНИХ МЕСТА

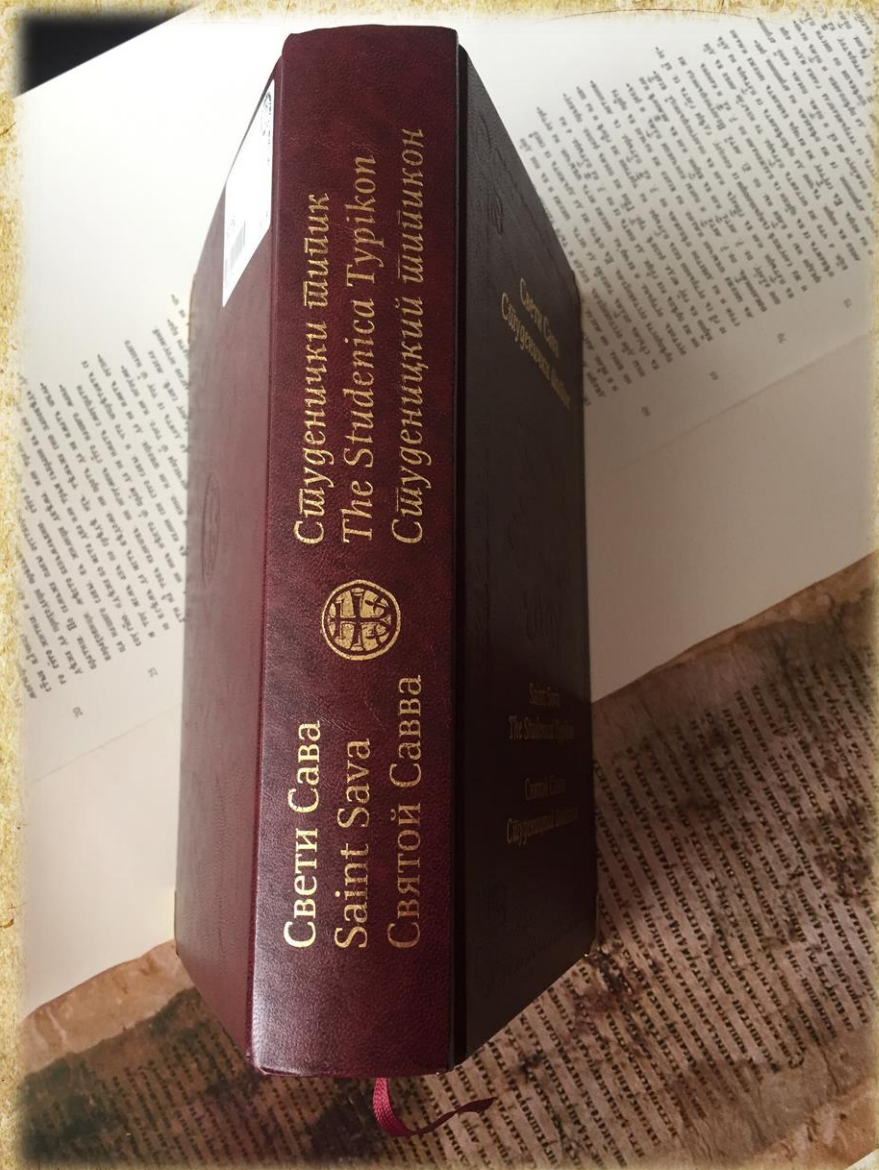
INDEX OF BIBLICAL, LITURGICAL AND CHURCH
FATHERS QUOTATIONS AND COMPARATIVE SEGMENTS

РЕГИСТР БИБЛЕЙСКИХ, БОГОСЛУЖБЕНЫХ И
СВЯТООТЕЧЕСКИХ ЦИТАТ И СРАВНИТЕЛЬНЫХ МЕСТ

Управо у овом издању појављује се први пут Регистар библијских, богослужбених и светоотачких навода и упоредних места која доприносе даљим богословским, књижевнотеоријским и лингвостилистичким проучавањима.

У часопису
Православље за
1. фебруар 2019.
објављен је [чланак](#)
[Снежане Крупниковић](#)
Капитално издање
Студеничкој штица
Светој Саве.

Фототипско издање

Студеничкој шиика

Phototype Edition of the
Studenica Typikon

Фототипическое издание

Студеничкою шиикона

Алшкстѣи монасты
Ако вѣдѣти влм
поустоумѣстоу
бывшоу. а ѡ князѣ
кѣхѣу. пришещоу
локнѣвоу. гномашемъ
нсамодръжцоу црѣвоу
воу вѣсее сръбскыи земли
стефанѣу немани. а ѡ вѣщ
ѣмоу зде. и ѡ воли се
ва поустѣи семъ зѣмѣ
оустворити монастырьсѣи.

79
Слово а. О нашествии
сего монастыра сего.
прпѣны шѣмъ на шмъ
нѣтнѣоро. гномашемъ
ономъ. и ѡ житїи его
каково кѣ прѣмъ н
алскы. шѣмъ, блжн.

1.
Алшкстѣи монастырьсѣи.
Ако вѣдѣти влм
поустоумѣстоу
бывшоу. а ѡ князѣ
кѣхѣу. пришещоу
локнѣвоу. гномашемъ
нсамодръжцоу црѣвоу
воу вѣсее сръбскыи земли
стефанѣу немани. а ѡ вѣщ
ѣмоу зде. и ѡ воли се
ва поустѣи семъ зѣмѣ
оустворити монастырьсѣи.

956
95v

пенъ дховны възыти
кнѣвъ стоеписаніе гю
ще оуклони тесе шмѣ
стѣской и раженіи си. ни
которыи бо прркъ въ ш
тъ стви своемъ прістѣна
ѣ. тѣмъ же и бго и юкн
выи гнѣ сімешнъ. въ же
лѣпикы шсоудѣ и зыти.
не странъ ств вавати.
и исплзнитъ своего вѣ
ренна. и шбрѣтъ слово
глаголюе. и лѣтѣ сего
гю оуподобнише горѣ
стѣи. неженни каікоже
повиже тсе на пастыи
вражіа ми. тако бо и аз
желѣ и зыти. ѣно стѣ
годѣи мѣста. адрю

352

96.

6.

гоѣ въ краіцѣхъ и спавъ
бамъ. сѣи блженны гнѣ
нашѣ сімешнъ. и мѣше
р. снѣ. ѣдннъ же мѣи
ши. немоу ѣго нареши
снѣ. и з рога. ѣго же лю
блѣше плѣсн. сѣи же и
не шстоупно ѣмоу рабо
таше. сѣи бо и коимъ
ни въ браіи своѣи мѣи
ши. и простореши видѣ
въ своего ѣстѣи немоу.
и оуми шженіе грѣхъ кнѣ.
створи и ко и блгоуныи
снѣ. шставнѣ блгаго
шца и гнѣ. и блженюю
мѣи рѣ. гѣто свою. и бго
роныи не рѣкоу браіе.
и з гѣдѣ своѣи. и шбнажи

96a
96r

353

Библиографија

Есхатолошка визија Теодора Студита (Хиландар 387) у ктиторском Житију Типика Манастира Студенице (IX Н 8 [S 10]) / Архимандрит Тихон (Ракићевић).

У: Зборник радова Византолошког института. - ISSN 0584-9888. - Бр. 53 (2016), стр. [179]-208.

Манастир Студеница / Милка Чанак Медић, Бранислав Тодић ; [фотографије Драгољуб Замуровић ... [и др.] ; цртежи Милка Чанак Медић]. - Нови Сад : Платонеум, 2011. - 173 стр. : илустр. ; 25 см. - (Светска културна баштина у Србији).

Настанак завршног дела Савиног Житија Светог Симеона у светлости Хиландарског рукописа број 387 / Архимандрит Тихон (Ракићевић)
У: Хиландарски зборник. - ISSN 0584-9853. - Књ. 14 (2017), стр. 7-18.

Прве три главе Студеничког типика / [Ђорђе Сп. Радојичић]
У: Јужнословенски филолог. - ISSN 0350-185X. - Књ. 19, св. 1/4 (1951/1952), стр. 151-157.

О капиталном тројезичном издању „Студеничког типика“ Светог Саве / Дорота Гил. Приказ књиге: Студенички типик / [уредници Маја Анђелковић, Тихон Ракићевић], Манастир Студеница, 2018.

У: Наслеђе. - ISSN 1820-1768. - Год. 15, бр. 40 (2018), стр. 367-370.

Однос ктитора и игумана према Хиландарском и Студеничком типикју Светог Саве / Радомир Поповић.

У: Зборник Матице српске за друштвене науке. - ISSN 0352-5732. - 151 (2015), стр. 239-247.

Питање рашчитавања једног места у Житију светог Симеона од Светог Саве : (IX Н 8 [§ 10]) / Тихон Ракићевић.

У: Зборник Матице српске за друштвене науке. - ISSN 0352-5732. - 152 (2015), стр. 451-469.

Српске рукописне књиге у Чешкој / Ирена Шпадијер ... [и др.] ; [главни и одговорни уредник Зоран Недељковић ; преводи резимеа Марина Шимуновић (превод на чешки); Зорица Ненадовић (превод на енглески); Ана Рашковић (превод на руски) ; регистри Зоран Ранковић].- Београд : Библиотека Српске патријаршије : Службени гласник, 2015. - 274 стр. : факс. у боји ; 24 cm. - (Српске рукописне књиге у иностраним збиркама / [Библиотека Српске патријаршије, Београд] ; књ. 1)

Студеница / Гордана Бабић, Војислав Кораћ, Сима Ђирковић ; фотограф Бранислав Стругар. - Београд : Југословенска ревија, 1986. - 200 стр. : илустр. у боји ; 30 cm.

Студеничка Повеља и студеничко властелинство / Сима М. Ђирковић
У: Зборник Филозофског факултета. - ISSN 0350-848X. - Књ. 12, 1 (1974), стр. 311-319.

Студенички типик : цароставник манастира Студенице / [књигу приредио, превео и поговор написао Томислав Јовановић]. – [1. изд.]. – Београд : Народна библиотека Србије : Завод за уџбенике и наставна средства, 1994. – 313 стр. ; 21 см. – (Библиотека Корени знања).

Студенички типик и самосталност српске цркве / Миодраг М. Петровић. – Горњи Милановац : Дечје новине ; Београд : Републички завод за заштиту споменика културе, 1986. – 182 стр. : илустр. ; 25 см.

Хиландарски писац Аверкије / Надежда Р. Синдик
У: Проучавање средњовековних јужнословенских рукописа / уредник Павле Ивић. – Београд : САНУ, 1995. – (1995), стр. 377-393.

Када је цар Михаило III послао царске дарове моравском кнезу Растиславу и међу њима библиотеку на словенском језику коју је припремио Константин са својим братом Методијем и више учених Словена, у царској посланици стајале су ове речи:

„Прими овај дар, бољи и часнији од сваког злата и сребра и од бисера и драгог камења и богаћства, који су пролазни.“

